



MIKKELIN HIIPPAKUNNAN PIISPA

Mikkeli 18.9.2020

Kiitos lääninrovastien kautta saamistani raporteista. Syyskausi on alkanut seurakunnissa epävarmuuden keskellä. Tulevaa on vaikea suunnitella, koska kenelläkään ei ole tietoa, miten koronavirusepidemian toinen aalto leviää maassamme. Paikallisesti voi tapahtua nopeastikin tilanteen muutoksia virustartuntojen vuoksi.

Tämän kirjeeni asiat nousevat raporteistanne. Seuraavassa on informaatiota juhla-aikojen jumalanpalveluksiin ja tilaisuuksiin varautumisesta, paikallisista koronatartunnoista ja rajoituksista, osallistujatietojen keräämisestä ja lyhytkestoisesta työnohjauksesta.

1. Juhla-aikojen tilaisuudet ja kirkkoherrojen Teams-neuvottelu

Seurakunnista on kyselty tukea syyskauden perinteisten, paljon seurakuntalaisia kokoavien tilaisuuksien suunnitteluun. Miten voidaan viettää pyhäinpäivän jumalanpalvelus tai ilta-kirkko? Entä adventti- ja joulujän tilaisuudet, varsinkin Kauneimmat joululaulut ja jouluaaton hartaudet? Millaisiin suunnitelmiin on varauduttava?

Tuomiokapituli järjestää kirkkoherrojen Teams-neuvottelun, jossa voimme yhdessä pohtia ja vaihtaa ideoita juhla-aikojen jumalanpalvelusten ja muiden tilaisuuksien toteuttamiseksi koronavirustilanteesta huolimatta. Saatte lähipäivinä Doodle-kyselyn sähköpostiinne. Kyselyn pohjalta haarukoidaan paras mahdollinen ajankohta.

"Kauneimmat joululaulut soivat tänäkin vuonna maailman lapsille haasteellisista olosuhteista huolimatta. Apua tarvitaan juuri nyt enemmän kuin koskaan. Poikkeustilanne on aiheuttanut omat haasteensa tilaisuuksien järjestämiselle, mutta poikunut myös liudan uusia ja luovia ideoita." Suomen Lähetysseura tarjoaa Kauneimpia joululauluja käsittelevän webinaarin 1. ja 8.10. Lisätietoja saa Suomen Lähetysseuran nettisivuilta. Lisäksi seurakuntiin on jo lähetetty asiaa koskeva infopaketti.

2. Paikalliset koronatartunnat ja rajoitukset

Alkusyksyn kokemusten mukaan koronaviruksen tartuntaryppäitä ilmaantuu paikallisesti hyvinkin nopeasti. Hiippakuntamme alueella näin on tapahtunut usealla paikkakunnalla. Tämän vuoksi yhtenäisten hiippakunnallisten ohjeiden antaminen on mahdotonta.

Kirkkoherra johtaa seurakuntaa (KJ 6:13). Johtamisen merkitys korostuu poikkeavissa tilanteissa. Mikäli paikallinen koronavirustilanne pahenee ja viranomaiset antavat suosituksia tai määräyksiä kokoontumisrajoituksista tms., kirkkoherran johdolla seurakunnassa arvioidaan tilanne. Arviointia on mahdollista ja suositeltavaa tehdä yhdessä paikallisten terveystyöntekijöiden kanssa. He ovat ammattilaisia antamaan arvioita vaikkapa erilaisista toimintamalleista.

Viime kädessä kirkkoherra tekee päätöksen siitä, miten jumalanpalvelukset toteutetaan ja kirkollisten toimitukset hoidetaan ja millainen muu seurakunnan toiminta on mahdollista. Seurakunnan luottamuselimet, erityisesti kirkkoneuvosto, on pidettävä ajan tasalla ratkaisuista. Kirkkoherralle seurakunnan johtoryhmän tai valmiusryhmän tms. lisäksi johtavat luottamushenkilöt voivat olla arviointitukena. – Edellä sanottu koskee soveltuvin osin seurakuntayhtymää, jossa luonnollisesti ratkaisut joudutaan tekemään siten, että ne koskevat yhtymän kaikkia seurakuntia.

Paikallistason ratkaisuissa on hyvä hyödyntää aiemmin annettuja ohjeita ja kevään kokemuksia. Myös tuomiokapituliin voi olla yhteydessä ja pohtia eri vaihtoehtoja. Poikkeusratkaisuista (esimerkiksi jumalanpalvelusten toimittamisesta ilman seurakuntalaisia siten, että ne striimataan) on hyvä välittää tieto tuomiokapituliin.

Poikkeustilanteissa tiedon tarve lisääntyy, mikä keväälläkin havaittiin. Siksi sekä sisäiseen että julkiseen viestintään on kiinnitettävä huomiota.

3. Osallistujatietojen kerääminen

Seurakunnissa on ollut epätietoisuutta siitä, tuleeko seurakunnan tilaisuuksiin osallistujien henkilötietoja kerätä mahdollista altistumisten tai tartuntojen jäljittämistä varten. Asiasta on annettu ohjeet 27.5. seurakuntiin lähetetyssä kirjeessä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa asiakirjassa ”Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä” todetaan: ”Tartunnanjäljityksen helpottamiseksi tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäjillä tulisi mahdollisuuksien mukaan ja lainsäädännön edellytyksin olla tiedot osallistuneista henkilöistä.”

Kirkkohallituksen ohjeistuksen mukaan nimelistat helpottavat jäljittämistyötä ja siksi mahdollisuuksien mukaan niitä suositellaan koottavaksi. Avoimissa tilaisuuksissa, joita ainakin messut ja jumalanpalvelukset ovat, niitä ei ole tarkoituksenmukaista koota. Se olisi ongelmallista sekä teknisesti että lainsäädännöllisesti. Jäljitys tapahtuu silloin tarvittaessa muilla keinoin kuin nimilistan avulla.

4. Lyhytkestoista työnohjausta tarjolla

Epävarmuus ja väsymys syövät voimavaroja. Työ voi näyttäytyä pahimmillaan kaaoksena, jonka seurauksena on uupuminen. Usein vertaistuki tai työnohjaus auttavat jaksamaan ja pitämään myös realiteetit kohdallaan.

Tuomiokapitulien tarjous työntekijöiden lyhytkestoisesta työnohjauksesta on edelleen voimassa. Lisätietoja antavat tuomiokapitulissa Ulla-Maija Harju ja Merja Vuorikari.

* * *

Kirkkoherroina joudutte johtamaan seurakuntaa tilanteessa, joka on kuin sumussa suunnistamista. Epävarmuuden sietäminen on vaikeaa. Kuitenkin on mahdollista oppia elämään sellaisienkin asioiden kanssa, joita ei pysty kontrolloimaan ja joista ei voi saada varmuutta. Tätä koskeva lehtikirjoitukseni on tämän kirjeen lopussa vapaasti käytettävissänne.

Sumussa suunnistaessanne olette esirukouksissani. Teistä ja työstänne iloiten ja teitä siunaten



Seppo Häkkinen

Sumussa suunnistaminen

"Elämä on nykyisin kuin sumussa suunnistamista, niin epävarmaksi kaikki on mennyt." Keskustelukumppanini kuvasi osuvasti syksyn alkua jatkuvien koronauutisten tulvassa.

Elämä on nopeasti muuttunut. Nyt ei voi ennustaa, mitä tulee tapahtumaan ja mitä kaikkea on vielä edessä. Monesti murehtiminen täyttää mielen ja syö elämästä voimavarat.

Epävarmuuden sietäminen on monelle vaikeaa, mutta on mahdollista oppia elämään sellaistenkin asioiden kanssa, joita ei pysty kontrolloimaan ja joista ei voi saada varmuutta.

Luin veneilylehdessä mielenkiintoisen artikkelin sumussa suunnistamisesta. Sen neuvot sopivat hyvin elämänohjeiksi epävarmuuden aikana. Löysin neljä hyvää vinkkiä.

Ensinnä säilytä malttisi. Kun vesillä horisontti häviää kaiken peittävään sumuun, ei pidä hätäntyä. Se on pahin virhe, jonka voi tehdä.

Järjen ja toimintakyvyn kadotessa alkaa sählääminen. Silloin pienikin ongelma voi kasvaa suureksi katastrofiksi. Kun ympäriltä maailma katoaa, alkaa mielikuvitus tehdä tepposiaan. Pysy kuitenkin rauhallisena. Kyllä tästä vielä selvittää.

Toiseksi luota kompassiin. Kiintopisteiden katoaminen johtaa suuntavaiston hämääntymiseen. Isolla selällä alkaa helposti kiertää ympyrää, vaikka kuvittelee veneen kulkevan suoraan. Luota siis enemmän kompassiin kuin omaan suuntavaistoosi.

Elämän sumussa tarvitsemme itsemme ulkopuolelta tulevaa suunnannäyttäjää. Kristityille Raamattu ja sen tiivistelmä Katekismus ovat kompassia, jotka ovat vuosisatoja viitoittaneet tietä eteenpäin.

Kolmanneksi ankkuroidu tarvittaessa. Kun näkyväisyys on sumun takia heikko, vauhtia on syytä vähentää reilusti. Oikein tiheässä sumussa on viisainta keskeyttää matkanteko ja pysähtyä reitin sivuun. Ankkuri kannattaa pitää aina laskuvalmiina sumussa ajettaessa.

Raamatussa ankkuri on toivon vertauskuva. Ilman toivoa ihmisen on vaikea nähdä elämänsä merkitystä ja uskoa siihen, että elämä jatkuu.

Älä tuki niitä elämän ja voiman lähteitä, joita kristinuskosta avautuu. Pienikin toivon kipinä riittää, sillä se perustuu Jumalan lupaukseen, ei ihmisen toiveeseen. Toivo on yhtä kuin Jumalan läsnäolo.

Neljänneksi pidä ääntä. Sumussa aluksen tulee antaa säännöllisin välein äänimerkki. Niitä annetaan sumun hälvenemiseen asti. Äänimerkki kertoo, minkälaisesta kohteesta on kyse ja suunnasta, missä alus sijaitsee. Äänimerkin tarkoituksena on siis varmistaa sekä oman että muiden liikkujien turvallisuus.

Älä jää yksin elämän sumussa. Pidä ääntä, etsiydy muiden joukkoon. Jaksaminen kasvaa monesti arkisista tilanteista: toisen ihmisen kohtaamisesta, yhteisten asioiden, huolien ja unelmien jakamisesta, kenties konkreettisesta avusta ja henkisestä tuesta. Ihmisen hyvä toteutuu yhteydessä toisiin ihmisiin. Merkillisellä tavalla myös Jumala on siinä läsnä.

Seppo Häkkinen
Mikkelin hiippakunnan piispa

(Kolumni Kirkonseutu-lehdessä 26.9.2020)